

ახლი განათლება

www.akhaliganatleba.ge

facebook.com/
Akhali Ganatleba

№3 (917) გევორგის 1998 ფლიდან

18-24.02.2021

„სისწმილი გვაჭამათ და უკა შიში აჭამეს და მექე მინას აჭამეს – ამ, ასე სასტიკად და ასეთივეა ჩემი სიცუვებიც – უც-
ში და უდამაზო.“

საფრანგეთი გაუგონებად გაუგებაში ნინაღავება ჩააყოლეს – „გააპუნებულეს და გამოიხუდათ“.

იმ გოგონას ყიდევ, გზები სერ მოქმიდი ჰქონდა – ან ძაღლობა ხვევებოდა გზის ბოროს ან გეღგებოდა. ჩა გზაც იყოდა,
უკერბან ეს დასასხელი ებულებოდა. სხვა გზა ყიდევ ჩვენ ვერ დავაგეთ და თვითონ სად მოგვძებნიდა? ვეხსად.

ამასნინ დავწერე: „გაზაფხული მოიტა. ქაქეთში ბრის ხეები აუკავებიან, მექე ხასხასა კუნწელებს გამოიბამენ და ბრის
ხეებზე ნინის თანაკორები ავრენ. ნინი თებერვალში ავიდა. ჩომ მოგვესმინა, მაისში უნდა ასეციუმ.“ და მექე დავფიქრო –
მე ჩა ვიცი ნინის ჩომელიმ თანაკორის დახილის? ან შენ ჩა იცი? ახაფერი. ვეხაფერი.

ნინისთვის ბერძნა, გახდა აქ და ახდა სამახთოის აღსასრულებისა – უფრო ღირები და მთავარი ბერძნა – ამ გზის დაგება იქ-
ნება – უკერა მოსნავესთან, სკოლასთან, სოფელთან მიმყვანი გზის – ერთმანეთთან რაპარაკს ჩომ გვასნავდის. ჩომ სხვა
ნინი, ერენე, ნათია, გვანცა – გაღავაჩჩინოთ. და ის ჩომ ხან ასეთი სიცუვები ჰათეჭიკად ბვერვენება, ბვერვენება მხოლოდ
იმიქმდ, ჩომ ამ საჭმეს ყოველღიური ჩეცინად ას ვაჟევთ.“

ბიორიბი არაცილი

ნებავაოვებთბავშვებსმახუთ

სოცერაკი სკოლაგანი

სოციალური და ფინანსურული გარემონტების როლი საბანკარო სისტემის პროცესში

სოფიალური მუშაკის ნინიველობაზე, სამცხეათოდ, როგორც თესი, მხოლოდ ტრაგიკული გემთხვევების ფონზე ვიწყებთ ხოლო პატიურებ საჭარას. თოთხმეთი ცლის მოზარდის თვითმხვდელობამ ისევ გეპრა საზოგადოება და ისევ განვდა კითხვა, სად იყო კალაბრიის გემთხვევებზე პასუხისმგებელი სოფიალური მუშაკი, რაოდ ვერ მოხერხდა პრევენცია, გერამდენებ დამოკიდებით ტრაგიკული რეალობრის პირისაირ და მხოლოდ ამის გვეღვებ დაცილებით საუბარი სოფიალური სამსახურის საშიროებაზე, სოფიალური მუშაკების სიმცირეზე. არის რაიონები, სადაც ერთი სოფიალური მუშაკი ემსახურება მთელ რაიონს, რა პრევენციაზე გვიძლება აა გემთხვევები საუბარი?!

მანდატურის სამსახურის ფინანსონის უზრუნველყოფის ცენტრის მომსახურების ცენტრის მუშაობა შესარჩევი კონკურსი გა-
მოაცხადა. რა იქნება მათი უფლება-მოვალეობები, შეცვლის თუ არა არსებულ ვითარებას 50 სოციალური მუშაობის და-
მატება (ამჟამად 12-ის) და რა ვითარებაა ეკიანანაში ამ მიმართულებით; როგორ იგუშავა, პანდემიის ფონზე, ფინანსონის უზრუნველყოფის ცენ-
ტრის და ზოგადად, მანდატურის სამსახურმა – გვესაუბრება ნინო შატრერაშვილი, საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურის სამსახურის
უფროსის მოადგილი.

— პანდემიის ფონზე, თუ მოიმატა მომართვისინობამ ფსიქოსო-ციალურ ცენტრებში და, ძირითადად, რა პრობლემებით მოგ-მართავენ? დისტანციურ სწავლებაზე გადასვლამ და ბაგშვე-ბის სახლებში გამოკეტებამ ბევრი პრობლემა გააჩინა, მათ შო-რის, ხომ არ გაჩინდა ანტისოციალური აშლილობის — სოციო-კულტურული დანართის?

- ჩვენთან რეფერირება, ძირითადად, სკოლებიდან ხდება, ან თვითმმართოთ მოიდის მშობელი და მოპყავს ბავშვი, ან ბავშვი თვითმმართოთ მოიდის, ასეთი შემთხვევებიც არის, შემდეგ, რასაკვირებულა, მშობელთან გრძელება მუშაობა. ჩვეულ მომართვიანობასთან შედარებით, არ მოიმატა და ვერც მოიმატებდა, ნლიური ბრუნვა დაახლოებით 3000-ია, აქედან 80% სკოლებიდან რეფერირებაზე მოიდის. რადგან სკოლები გაჩერებული იყო, ამიტომ ეს მაჩვენებელიც ძალიან შეტკირდა. ამ შემთხვევაში, ძირითადად, ის 20% იყო, რომელიც ჩვეულებრივი სასანავლო პროცესის მიმდინარეობისას თავად მოგვმართავს (დაკვირვებული მშობელი, რომელიც, როგორც კი შეამჩნევს რაღაც უჩვეულოს და მიაჩნია, რომ საჭიროა სპეციალისტის ჩარევა), ასეთი მშობლები ისევ მოდიოდნენ, მაგრამ რაოდენობა არ მომატებულა, პირიქით, როგორც მოსვლით, ასევე გადმომისამართების რეჟიმში იყლო. ჩვენ გვაქვს, ასევე, ცხელი ხაზი, რომლის ნაწილშიც, ჩვეულებრივთან შედარებით, ზარებმა იმატა, რეკავდნენ როგორც მშობლები, ასევე ნათესავებიც, შეიძლება თავად ბავშვსაც დაერევა. ძირითად პრობლემა იყო, რომ ბავშვი წუხეს, მშები აქვს ან ყველაფერზე შფოთავს, ან თვითდაზიანების მცდელობები აქვს, ასეთები ნამდვილად იყო.

სამწუხაოროდ, საქართველოში, ფსიქოლოგთან ბავშვის მიყვანის პროცესში დღემდე დგას. რა თქმა უნდა, მშობელმა რომ კარგად გაიაზროს და თუ ბავშვს სჭირდება, შეუყოვნებლივ, დროულად მოვიდეს, ჯობია, მაგრამ სტიგმატიზორებულია და თავს იკავებს. ამ თვალსაზრისით, მომართვიანობის მომატებას ვერ ვიტყვით, პირიქით, საგრძნობლად შემცირდა, თუმცა, გავიმორებ, ცხელ საზრე, წინა წელთან შედარებით, გაორმაგდა, შეიძლება, ადრე უფრო მოკრიდებოდნენ დარეკვას და ახლა აღარ შეიკავეს თავი, იმიტომ რომ სჭირდებოდათ და რეაკციები.

როგორც ყველა სხვა შემთხვევაში, ის, რომ არ რეკავენ ან არ მოდიან, პრობლემის არარსებობას არ ნიშნავს, მაგალითად, იმავე ძალადობაზე რომ ვთქვათ, 10 წლის წინ თუ 3 შეგთხვევა გვქონდა, ახლა 3000-ზე მეტია. ცნობიერებაც, შესაბამისად, იზრდება ნელ-ნელა. სადღაც რაღაც შეიძლება ხდება, მაგრამ ეს კულტურა ჩვენში არ არის, რომ ოჯახებმა ინიციატივა გამოიჩინონ, უფრო სკოლაში მანდატური თუ შეამჩნევს რამეს ან მასნავლებელი, უმეტეს შემთხვევაში, ინსტიტუციური გარემოდან ხდება გადმომისამართება, თუმცა 20% სტაბილურად არის თვითმომართვა, მშობელი მოდის ბავშვთან ერთად, თავისი ინიციატივით.

- რა მიმართულებით იმუშავა მანდატურის სამსახურშა მი პერიოდში, როდესაც სკოლებში სასწავლო პროცესი იყო შეჩერებული, რა ფუნქცია-მოვალეობებს ასრულებდა?

ტენსიური მიღება არ ჰქონდა იმიტომ, რომ ვეგვენდებარები დით დადგენილებით მოქმედ წესებს. გამონაკლისი დაიშვი პოდა მხოლოდ მაშინ, როცა ონლაინ არ გამოვიდოდა კოსულტაცია, ბავშვის მდგომარეობიდან გამომდინარე.

– ს კოლებში სასწავლო პროცესის განახლებასთან ერთად, რ ფურმით და რა მიმართულებრთ განახლებს მუშობას მანდ ტურის სამსახური, რა საჭიროებები გამოიკვეთა?

— საპილოტე სკოლებში, ჩვეულებრივ, კოტბაქტურ რეჟიმზე გაგრძელებათ მუშაობას იმიტომ, რომ ყველა სკოლაში დანწყუველი სასწავლო პროცესის. სადაც ონლაინ უკვეთესია, ამასა შევინარჩუნებთ იმიტომ, რომ ზოგი ბავშვი ონლაინ სწავლას ბაზე რჩება. რაც შეეხება ფსიქოსოფიალურ სამსახურს, შემთხვილეთ მორიგეობითი სისტემა. ცენტრში 50-მდე თანამშრომელი გვყავს და ერთმანეთისგან მაქსიმალურად არიან დილიტაციორებული, რომ წესისამებრ იყოს კონტაქტი, ცენტრის ვიღდაც სულ არის და ბავშვებს, ჩვეულებრივ, იმის მიხედვით მივიღდებთ, როგორც ყველი კონკრეტული ბავშვის საჭიროება მოითხოვს. ყოველდღიურად ყველა თანამშრომელი თავის სამუშაო სივრცეში არ არის, რადგან ზოგი ოთახი არ იძლევა 1-მეტრიანი დამორჩების საშუალებას, ამიტომაც მორიგეობა ერთგვარი გამოსავალია.

- გამოცხადებულია ფსიქოსოციალური მომსახურების ცენტრის სოციალური მუშაკის შესარჩევი კონკურსი. დაგვიანებული ხომ არ არის ცენტრებში სოციალური მუშაკების აყვანა კონკრეტულად რა მოვალეობებს შეასრულებენ?
- ეს კონკურსს გამოცხადდა კანონის „სოციალური მუშაობის ცენტრის მუშაკის შესარჩევი კონკურსის გამოცხადების დაგვიანებული ხომ არ არის ცენტრებში სოციალური მუშაკების აყვანა კონკრეტულად რა მოვალეობებს შეასრულებენ?“

შესახებ” შესაბამისად, რომელიც 2018 წელს სამოქმედო გვერდი მად მიღილეთ. ის განსაზღვრავდა რამდენი სოციალური მუშაობა და რა განათლებით უნდა შეეგატოს სხვადასხვა სისტემას. სოციალური მუშაობა არის განათლებით სოციალური მუშაობა. ქვეყნის მასშტაბით, გვაქვს სამი პროგრამა – ილიას უნივერსიტეტი ში, ჯავახიშვილში და საპატირიარქოს ანდრია პირველი დოკტორალის სახელობის უნივერსიტეტში. ჯავახიშვილში სამიერ საფუძვლი გვაქვს – როგორც საბაკალავრო, ისე სამაგისტრო და უკვე სადოქტოროც, ილიაში – მხოლოდ სამაგისტრო და სადოკტორო, ანდრია პირველი დოკტორალი – მხოლოდ საბაკალავრო ასე რომ, მათი კურსდამთავარებულები არიან სოციალური მუშაობის რამდენი თავმოშევა და თავმოშევა არიან სოციალური მუშაობის შესახებ”

შაკები, რომლებსაც დიპლომი აქვთ სოციალურ შემაობაში. რამ განაპირობა და კანონით რატომ განისაზღვრა? იმტომ, რომ, დღესდღეობით, სოციალური მუშაკი, საჯარო სიკრცეში, ძირითადად, მუშაკება-მზრუნველობის ნაწილში ანუ თუ რაღაც პრობლემა აქვს ოჯახს და რეაგირებას საჭრო, რომ არ გამნევდეს, ან ბავშვია ოჯახიდან გასარიდებელი, ან ოჯახური დავებია, ძალადობაა... მეორე ნაწილი სოციალური მუშაკების მართლმაჯულების სისტემაშია, როგორც პენტენციურ, პრობაციის, ისე დანაშაულის პრევენციის ნაწილში. ბავშვი რომ ამ ორ სისტემაში არ მივიდეს, სანამ გართულ დება მისი და ოჯახის მდგომარეობა, ვინმეს რომ ემუშავდეს, ჩვენს ქვეყანაში, სხვა სურათი გვექნებოდა. სამწუხა

ასე რომ, იმდენი გვაძეს, ეს კომპონენტი თუ განვითარდ როგორც საჭიროა, შედეგიც სათანადო იქნება. რასაც კონკრეტიულია, 50 სოცმუშაკი საქართვის არ არის, მაგრამ ამ წლის მატბა ასეთია და შემდეგ წელს კიდევ 50 უნდა დაეტატოს. თუ ის მოხდება, რომ საღლაც 250-300 ბავშვზე ერთი სოციალურ მუშაკი მაინც აღმოჩნდება საგანმანათლებლო სივრცეში (როგორც სხვა ქვეყნების გამოყდილებიდან ჩანს), მართლწარმოულების ან მეურნეობა-მზრუნველობის სფეროში, ბავრის საქმე ნამდვილად უკეთესად წავა და უფრო ავარიდებ

မას იმ უამრავ გამოწვევას, რაც არა მარტო საქართველოში, ზოგადად თანამედროვე ცხოვრებაში შეიძლება შეხვდეს – ასეთი ბევრია, თავისი სარისკო ქცევებით, მავნე ნივთიერებების მოხმარებით თუ სხვ. ზოგიერთი ბავშვი ისეთი პრობლემური ოჯახიდანაა, რომ ელემენტარული კომუნიკაციის უნარ-ჩვევა არ აქვს ან ისეთი დარღი აქვს, რომ რაღა დროს სწავლაა. ამ დროს თუ ვიღაც არ დაუდგა გვერდში, ბავშვს კი არა, დიდსაც ძალიან გაუჭირდება.

- ზოგადად, სოციალური მუშაკების ძირითადი პრობლემა რა არის. როგორია თუნდაც მათი ხელფასი?

– რა სიახლეს გეგმავს ცენტრი 2021-ში?

- ცენტრს ძალიან ბევრი სიახლე აქვს. სწორედ ახლა და-
ვინწყეთ, ევროპელ ექსპერტებთან ერთად, ძალიან გამოცდი-
ლი ბელგიელი ექსპერტის მხარდაჭერით, სასკოლო მედიაცი-
ის დანერგვა – როცა სკოლში კონფლიქტებია, მაგალითად,
ბავშვებს შორის, ზოგჯერ წვრილ-წვრილი, მაგრამ ზოგჯერ –
ძალიან სერიოზული, ეს კონფლიქტები რომ იქვე დარეგუ-
ლირდეს, გამოცდილი მედიატიორების მხარდაჭერით, რამდე-
ნადაც შესაძლებელია დროულად. ეს ძალიან საინტერესო ხა-
ზია, ევროპაში კარგად დანერგილი. ჩვენთან მხოლოდ განრი-
დების პროგრამაა, როდესაც ბავშვი უკვე რაღაცას დააშა-
ვებს, მართლმასაჯულების სიტემაში ხვდება, სასკოლო ოდნავ
განსხვავებულია და აი, ამას პირველად შევეჭიდეთ, იმედია,
კარგად გამოვა. ცოტა პანდემიამ შევგიშალა ხელი, რადგან ეს
უფრო კონტაქტური ღონისძიებაა, ვიდრე უკონტაქტო, მაგ-
რამ დრო არ დავკარგეთ და დავინწყეთ გადამზადების პროცე-
სი, ჩვენმა ევროპელმა ექსპერტებმა პროგრამა სრულიად გა-
დააწყვეტს და ონლაინ რეჟიმში ვიმუშავეთ.

კიდევ ერთ სიახლე გვაქვს, ძალიან კარგი მიდგომაა –
ცხოვრებისეული კრიზისული სიტუაციების დაძლევაში ბავშ-
ვების დახმარება. ეს ამერიკული მოდელია, ევროპაში დანერ-
გილი და ისიც ევროპელმა ექსპერტებმა შესანავლეს ჩვენს
თანამშრომლებს. სკოლებში გვინდა ამ მოდელის დანერგვა,

ასევე გაგრძელდება ნარკოპარვენციის პროგრამა, რომელიც შარშან შეგვიჩერდა, სკოლების დახურვის გამო. იქნება დაგვცალდეს, 12 სესიაა და იმედია, მოვასწრებთ, ისევ თუ არ დაიხსურა. ასევე, ვცდილობთ, სკოლებს დავეხმაროთ, რომ ბავშვების დისციპლინირების ეფექტუანი ზომები შეიმუშაონ, ჯერ ჩვენს საპილოტე სკოლებში, მერე, რაც კარგი მოდელი იქნება, მთალი ქვეყნის მასშტაბით გავრცელდეს.

ბევრი მიმართულებით ვმუშაობთ. სპეციალისტები რომ საბილონტე სკოლებში შედიან, ეს ველიც რომ გაჩნდა, რომ სასკოლო გარემოზეც მიღის მუშაობა, ეს დიდი სიახლეა განათლების სისტემისთვის და იმედია, თავისი ეფექტიც ექნება. მოგვიანებით კვლევას ჩავატარებთ, რომ გაიზომოს ეს ინტერვენცია, საინტერესოა, რა შედეგი იქნება. საბაზისო მონაცემები უკვე ავიღეთ, როგორც კი პილოტი დავინიშეთ, 2019 წლის შემოდგომაზე, მაგრამ მერე კოვიდის გამო გავჩერდით, გაზიმდვაც შეფერხდა. თუ ეს სემესტრი მშვიდობიანად ჩამთავრდა, სემესტრის ბოლოს უკვე გვეცოდინება რა მდგომარეობა ქვეყანაში.

„სიმართლე მაინც ვერ დაამტკიცა“

სახელმწიფოსა და საზოგადოების უმოქმედობას შენირული გოგონას სიცოცხლე

CPA/CFA® UNEEDA

„გააუპატიურეს და გამოისყიდაო“ – ამ გაუგონარი სიტყვების ავტორი 14 წლის მოზარდის, ნინის ბაბუაა, ბაბუარომელმაც ასე სასატიკად შეაფასა შვილიშვილის თვითმკვლელობა, პატარა გოგონას, რომელიც მრავალმხრივი ძალადობის მსხვერპლი აღმოჩნდა. უმწეო მსხვერპლი გოგონას გახმაურებულ ამბავს, სამწუხაროდ, ოჯახის წევრებმა და ნათესავებმა სხვა ახსნა ვერ უჰილვეს, გარდა იმისა, რომ თურმე სირცხვილი აჭამათ... მსხვერპლმა კი, ვერც სამართალი იპოვა, ვერც გეერდში მდგომი ადამიანი, მეტიც, გავრცელებული ინფორმაციით, სექსუალური ძალადობის მსხვერპლ გოგონაზე მერე ფიზიკურად იძალადეს „ახლოს-ლებმა“... გოგონამ ჩვენებაში დაწერა, რომ „სიმართლე მაინც ვერ დაამტკიცა“ და პრობლემასთან სრულიად მარტოდარჩენილმა არასრულწლოვანნამ მიღლო გადაწყვეტილება. რომ ამ გულგრილ და ჯერ კიდევ სტერეოტიპებით მსუნთქავ საზოგადოებაში, სადაც მსხვერპლში ექცენტ დამნაშავეს, მისი ადგილი აღარ იყო... სამწუხაროა, რომ ეს არც პირველი შემთხვევაა და, სავარაუდოდ, ამ პირობებში, არც ბოლო იქნება, რადგან პრობლემის გამომწვევი მიზეზი ბევრია და თან სიღრმისეული. ამ მიზეზებს სახალხო დაცველის მოადგილე ეკატარენე სხილაძე სახელმწიფოსა და საზოგადოების უმოქმედობას, კვალიფიციური კადრების ნაკლებობას, დაგვიანებულ თუ არასათანადო კომუნიკაციას უკავშირებს, რომელიც წარმოშობს სისტემურ ხარვეზებს და ხელს უშლის არასრულწლოვანთა მიმართ ძალადობის პრევენციას.

მნერალი გიორგი კეკელიძე ნინის ამბავს საკუთარ ფეის-ბუქებერდზე ეხმაურება და ამბობს, რომ მისი სიტყვებიც ისე-თივე სასტიკი და ულამაზოა, როგორც მოზარდის მიმართ ნაჯვამი სიტყვები: „სირცხვილი გვაჭამად და ჯერ შიში აჭამება და მერე მიწას აჭამეს – აი, ასე სასტიკად და ასეთივეა ჩემი სიტყვებიც – უბერი და ულამაზო.

„საფლავში გაუგონრად გაუგებარი წინადაღება ჩაყოლეს „გაპუტიოურეს და გამოისყიდათ“.

იმ გოგონას კიდევ, გზები სულ მოჭრილი ჰქონდა — ან ძალადობა ხვდებოდა გზის ბოლოს ან გულგრილობა. რა გზაც იცოდა, ყველგან ეს დასასრული ეგულებოდა. სხვა გზა კი დევნისებული იყო, და თუ მათ ეს გვერდი და მოგვეძინიდა? ვერსად.

ამასწინ დავწერებ: „გაზაფხული მოდის. ქუქუში ბლის ხე
ები აყვავდებინ, მერე ხასხახა კუნწულებს გამოიბამენ და
ბლის ხეებზე ნინის თანატოლება ავლენ. ნინი თებერვალში
ავიდა. რომ მოგვესმინა, მაისში უნდა ასულიყო. ” და მერე
დავიტიქრდი — მე რა ვიცი ნინის რომელიმე თანატოლის დარ-
ღის? ან შენ რა იცი? არათერი. ვერავერი.

ნინისთვის ბრძოლა, გარდა აქ და ახლა სამართლის აღს-
რულებისა - უფრო დიდი და მთავარი ბრძოლა - ამ გზის და-
გება იქნება - ყველა მოსწავლესთან, სკოლასთან, სოფელთას-
მიმყვანა გზის - ერთმანეთთან ლაპარაკს რომ გვასწავლის
რომ სხვა ნინი, ელენე, ნათია, გვანცა - გადავარჩინოთ. და ის
რომ ხან ასეთი სიტყვები პათტიტიად გვეჩვენება, გვეჩვენება
მხოლოდ იმიტომ, რომ ამ საქმეს ყოველდღიურ რუტინად არ
ვაკუვეთ.“

ଦା? ୩. ରା ଯିତ୍ରିତ, ଓୟୁଲେବିତ ମାନ୍ୟମିନ୍ସ କ୍ଷେତ୍ରଙ୍କ ତୁ ଏହା. ତୁ ଗ୍ରହଣିତ ଲ୍ୟାପ ସିରାଦ୍ୱ ଡାକତ୍ୟାକିନ୍ୟଧା ଅନ ଡେମ୍ୟୁର କ୍ଷୁର୍ଜ୍ୟା, ରାମଲ୍ଲେବିତ ମୋଲିତ୍ରିତ ମିଯୁଗବନ୍ଦ ତ୍ୱରିତମକ୍ଷୁଲେଲୋବନ୍ଦମ୍ଭେ? ୪. ରାତ୍ରିମ ଫାରାଗ୍ୟେଲ୍ସ କ୍ରୂଷଳ୍ବଲୋଗ୍ସନ୍ ବିକ୍ରି ଗ୍ରହଣ ତ୍ୱରିତମକ୍ଷୁଲେଲ୍ସ ଲୋବିଲ୍ ଶେମଦ୍ଦେଶ, ରାତ୍ରି ଉପରଥିନ୍ ଫାରାଗ୍ୟେଲ୍ସ ଶେବାବ୍ୟେ? ୫. ରାଗମର ମାନ୍ୟର୍କ୍ୟେ ଦାଖିଲିବା ଏବଂ ରାଜାବିନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେବି ଫାରାଗ୍ୟେଲ୍ସ ଦାକିତକ୍ଷେତ୍ରରେ (ତୁ ଫାରାଗ୍ୟେଲ୍ସ ସାରିତରିମରିଦ) ଏବଂ ମିଳିଲ କ୍ଷେତ୍ର ଲାଭମନ୍ତିବନ୍ଦ, ରାମ ଦାଵା ଦେଖି ପ୍ରେମ୍ୟେ, ରାମ ଆରାଗିନ ଫାରାଗ୍ୟେଲ୍ ମଥାରୀ, ରାମ ଫ୍ରିଜିଲୋଲାଗ୍ୟୁର ଫ୍ରିରାମରିଠି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶେମାରକ୍ଷେତ୍ରରେବି? ୬. ତୁ ନେବିତ ମନ୍ଦିର, ରାତ୍ରିମ ଫାରାଗ୍ୟେ ଦାଖିଲିବା, ରାମ ସିରାରତିଲ୍ଲ ମାନିନ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଫାରାଗ୍ୟେ କ୍ଷେତ୍ରରେ? କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ? ରାମାଜ ଲୋକରିତ୍ରିମରିଦ ମିଯୁଗବନ୍ଦ?

რასთან გვაძვს საქმე, ვის ეპისკოპა პასუ-
ხისმგებლობა და როგორ მოვიდავთ, რომ და-
ვიცვათ ნინი და მისი თანატოლები ასეთი
შემზარება მოყიდობისგან? – ამ პითხვებს
უფლებადამცველი, პარტიის რობა ადამიანის
უფლებებისთვის აღმასრულებელი დირექტო-
რი ანა აპაშიძე პასუხობს. ანა ჩვენთან საუ-
ბრაო ამპონს, რომ ვისი მსხვერპლი ნინი,
აგაზე ვერ გვიპასუხებს, რადგან ეს გამოიყი-
პაა უნდა თქვას, მაგრამ ერთი რამ ცხადია,
პეტრე გარემოებამ იმუშავა პავლის საწინა-
აღმდებოდ, რომ მიეღო ასეთი ცუდი გადაცე-
ვეტილება. რაც მოსვარის, ამ გარემოებაზე
შემძლებელი პირების პასუხისმგებლობები უნ-
და გამოიკვეთოს, იძნება ეს სამოქალო თუ სა-
ხელმიწოდებულება.

ବନ୍ଦ ଆଶାପଦେଃ ଓରି ଦୂରି ତେଲୁପୁରିଆ ଦା ତରିଗ୍ରେଟ୍ ତାନାବନ୍ଦରାଫ୍
ଜୁନ୍ଦା କ୍ଷିଳାପାରାକ୍ରମ, ସବ୍ରାଗଵାରାଫ୍, ଉପରାଲ୍ପାରାଫ୍ କେର ଶ୍ରେଵାର୍ହୀ-
ରୁକ୍ତ ଅଥ କ୍ରିପୋସ ଦାନାଶାଖାଲ୍ପାରାଫ୍ସ. ତିରିଗ୍ରେଲ୍ଲୀ ଅରିସ ଏକ୍ଷେବ୍ରତ୍ତି ସାଥିମୁ-
ଗାଫ୍ରୋପାରାଫ୍-ରୁକ୍ତିନ୍ଦ୍ରୀ, ରିଗାର ଅଧାମାନ୍ଦବନ୍ଦର୍ବ୍ୟ, ରମିଲ୍ଲେପାରାଫ୍ ତା-
ନାମଦିକ୍ଷାପଦ୍ଧତି ଅର ଗାକ୍ଷ୍ଵସ. ମାଗରାମ, ମିଉଖ୍ବେଦାଵାଦ ଅମିସା, ରୁକ୍ତି
ବାରତ ଉପିରାତ୍ମେଶ୍ଵାଦ ଗାନ୍ଧାମାପିରନ୍ଦବ୍ୟେଲ୍ଲୀ ଠି କୁଣ୍ଡଲ୍ଲୁରିସା, ରାତ୍ରି
ସାଥିମୁଗାଫ୍ରୋପାରାଫ୍ଶାରା ଅଧାମାକିରଣ୍ଦବ୍ୟେଲ୍ଲୀ କ୍ଷାଲେପାରାଫ୍ ଦା ଗାଗମନ୍ଦବ୍ୟେଲ୍ଲୀ
କୁଟିବୋତ. ଏହି ଅରିସ ଗାମାକ୍ଷ୍ଵେବିଲ୍ଲୀ ସତ୍ରରୁକ୍ତିପାରେ, ରମି କ୍ଷାଲ୍ଲିଥ୍
ଦାଲାଫନ୍ଦା, ତୁର ଯି ଅସ୍ତ୍ର ଦା ଅସ୍ତ୍ର ମିନ୍ଦିକ୍ଷେଵା, ଶେସାଲ୍ଦେବ୍ୟେଲ୍ଲୀବା. ଏହି
ଅରିସ ରୁକ୍ତିନ ମେରିଫାନ, ବ୍ୟାଲ୍କିସ, ଉପରାଲାମ ମିନ୍ଦାଲାଜିସ ମେରିଫାନ,
ଶେମିଲିନା ପଟ୍ଟେବା, ଲ୍ୟାଗିତିମିନିର୍ବନ୍ଦୁଲୀ ଦାନାଶାଖାଲ୍ପାରାଫ୍.
ଅମିତ୍ରମ, ଅମିତ୍ରମ ସାହାତିଥିଶ୍ଚ କ୍ଷମିତାଲା ଲାପାରାକ୍ରମ ଗାର୍ଜେଶ୍ରୀ, ଉପରାଲ୍ପାରାଫ୍ ନାରମି-
ଶୁଦ୍ଧଗ୍ରେନ୍ଦ୍ରିଯା ତେମାଶ ଗାଫାଵ୍ୟେଦରମ. ତୁମ୍ଭା, ରମିପା ସାମାରତଲ୍ଲେବ୍-
ରିତ ପାଶୁକ୍ଷିସିମଗ୍ରେବଲ୍ଲାଫ୍ରାନ୍ତ ପାଶୁକ୍ଷିରମ୍ବତ, ଉତ୍ସାଧାର, ସାକ୍ଷେଲମିନ୍-
ତ୍ରାମ ମତାବାରି ପାଶୁକ୍ଷିସିମଗ୍ରେବ୍ୟେଲ୍ଲୀ ପିରି, ରମି କ୍ଷେଲ୍ଲୀ ଶୈୟୁନ୍ଧର୍ମ ସା-
ଥିମୁଗାଫ୍ରୋପାରାଫ୍, ଏରତି ମେରିଫାନ, ସନ୍ତରି ମିମାରତୁଲ୍ଲେବ୍ୟେତ ନାଗିଦ୍ଵୟେ
ଦା ମିନ୍ଦିନ୍ତି ମେରିଫାନ. କମି ରୁତ୍ତାଫିଲ୍ଲୀ ଅଧାମିନିର୍ବନ୍ଦୁଶ ପାତାରାନ୍ତିନା ଶୈୟୁ-

ამ თვალსაზრისით, სოციალური დაცვის სისტემა, უბრა-
ლოდ, კრიტიკას ვერ უძლებს. ცხადია, ამაზეც, პასუხისმ-
გებელი ხელისუფლებაა, ვგულისხმობ მთვარობას, ყველა
სამინისტროს, მათ შორის, საქართველოს პარლამენტსაც,
რომელმაც არც ერთხელ არსებითად არ გააუმჯობესა სო-
ციალური დაცვის სისტემა არც ფინანსური თვალსაზრი-
სით და, არც საკანონმდებლო თვალსაზრისით, თუნდაც,
ბავშვის დაცვის გარანტიები. უამრავი მაგალითი შევვიძ-
ლია მოვიყეანოთ: ღუკა სირაძე იქნება თუ 4 წლის ბავშვის
მკვლელობა, ჯართის შემგროვებელი არასრულწლოვანის
გარდაცვალება თუ სხვ.

დაგროვილმა სამწუხარო ფაქტებმა ემპირიულად ამხილა სისტემა და ეს არ არის ჩემი შეფასება. იმასაც თუ გადავხედავთ, რა მოხდა მხილების შემდეგ, რეალურად, ვერც აქ დავინახავთ ვერაფერს სასიკეთოს. ბოლო დროს მომხდარი შემთხვევების შემდეგ (4 წლის ბავშვის გარდაცვალება და ლუკა სირაძის თვითმკვლელობა), საზოგადოება შეთანხმდა, რომ რეფორმები აუცილებელია, გარდაუვალია როგორც საკანონმდებლო, ისე პროგრამული და საბიუჯეტო თვალსაზრისით. და რა მივიღეთ? არც კანონმდებლობა შეიცვალა, არც ბიუჯეტი გაიზარდა და სისტემის რეფორმის მაგივრად, პროცესს რეორგანიზაცია დაერქვა, რამაც კიდევ უფრო დაასუსტა სოციალური სამსახური. მივიღეთ ის, რომ რეალურად 33 ძალიან გამოცდილი და კვალიფიციური სოციალური მუშაკი სამსახურიდან გაუშვეს, რის გამოც, ადამიანებს პარალელურ რეჟიმში უწევთ უამრავ საქმეზე მუშაობა, რაც ყველანირ სტანდარტს სცდება. ეს არის ის ძირითადი კონტურები, რაც ამ საქმეში ჩინდება.

პირველ რიგში, ჩვენ მთავარი გზავნილი იმ არსებულოვანების მიმართ, რომლებიც შესაძლოა მსგავს პრობლემებში არიან ან მომავალში აღმოჩნდებიან, არის ის, რომ – გამოუვალი მდგომარეობა არ არსებობს!!! ამაში დარწმუნებული ვარ, უბრალოდ, მათ უნდა ირნმუნონ და ეცადონ, როგორმე ხმა მიაწვდინონ მათვის სანდო ადამიანებს, ვინც დაეხმარებათ, შეიძლება იყოს ეს პედაგოგი, მეგობარი, ნათესავი... აუცილებლად უნდა ილაპარაკონ პრობლემაზე და მეორე – არც ერთმა, არავითარ შემთხვევაში, თავში ი აზრად არ გაიღონს, რომ მისი ბრალია თუ დააზიანეს, არ იფიქროს, რომ მისი ბრალია, თუ ვინმეტ მის მიმართ დანაშაული ჩაიდინა. ბავშვის ბრალი არასდროს არ არის, დამნაშავე ყოველთვის ზრდასრული ადამიანია; და მესამე – არსებობს სერვისები, ცხელი ხაზები, მათ შორის ჩვენი რესურსი, რომელიც აუცილებლად უნდა გამოიყენონ საჭიროების შემთვევაში. ჩვენ ყოველთვის მზად ვართ, ნებისმიერ დროს დავეხმაროთ ბავშვებს. ეს უნდა იცოდეს ყველა ბავშვმა და, რაც მთავარია, უნდა იცოდნენ მათმა მშობლებმა, გულშემატკივრებმა, ვისაც შეუძლია მხარი დაუჭიროს არასრულწლოვანს, თუნდაც ემოციურად – ნუ დავტოვებთ ბავშვებს მარტო ასეთი პრობლემების წინაშე!

❖ ❖ ❖

9 თებერვალს, ქობულეთის მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთ
სოფელში, 14 წლის გოგონამ თავი ჩამოისხრი. გარდაცვლი-
ლი გოგონა, საკუთარ სახლთან ახლოს, ბაბუამ იპოვა. მისი
მონათხრობით, გოგონამ თვითმკვლელობის წინა დღესაც
სცადა, გაერკვია, როდის დააკავებდა პოლიცია 24 წლის მამა-
კაზს, რომელიც ძალადობაში 2 თვის წინ ამხოლეს.

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ სავარაუდო მოძალადე მხოლოდ მას შემდეგ დაკავა, რაც ბავშვმა თავი მოიკლა. პროკურატურამ დაკავებულს ბრალდება ორი მუხლით ნაუკენა – საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 140-ე მუხლის პირველი ნაწილი (სრულწლოვნის სექსუალური ხასიათის შეღწევა დამნაშავისთვის წინასწარი შეცნობით თექვსმეტი წლის ასაქს მიუღწეველის სხეულში (ორი ეპიზოდი) და 115-ე მუხლი (თვითმკულელობამდე მიყვანა), რაც სასჯელის სახედ და ზომად 7-დან 9 წლამდე თავისუფლების აღკვეთას ითვალისწინებს.

სისხლის სამართლის საქმეზე გამოძიება გრძელდება გარდაცვლილის მიმართ შესაძლო ძალადობის სხვა ფაქტებზეც.

**„ყოჩალ, კარგალ გამოგდის“ – არა მათიც
დისტანციურალაც იგივე ძალა და ემოციური მნიშვნელობა
ჰქონდეს ამ სიტყვებს, რაც სკოლის მერხთან**

ଓ মুক্তিবাদীদের পক্ষে একটি অন্যত্ব হচ্ছে কৃষি উৎপাদনের প্রয়োজন নেওয়া আবশ্যিক। এই পক্ষে সময়সূচী প্রযোজন করা হচ্ছে। এই পক্ষে কৃষি উৎপাদনের প্রয়োজন নেওয়া আবশ্যিক। এই পক্ষে কৃষি উৎপাদনের প্রয়োজন নেওয়া আবশ্যিক। এই পক্ষে কৃষি উৎপাদনের প্রয়োজন নেওয়া আবশ্যিক।

პირველ კლასში, და ზოგადად, დაწყებით საფეხურზე, სწავლების უმთავრესი ფორმა თამაშით სწავლება, სწავლა კეთებით, როცა თამაშ-თამაშით „შემოესავლებათ“ ხოლმე, ყოველგვარი ძალისხმევის გარეშე, რაღაც მნიშვნელოვანი. ეს არავითარ სირთულეს არ წარმოადგენს საკლასო ოთახში, პირისპირ სწავლებისას, მაგრამ ახლა, როცა ვირტუალურად უნდა ასწავლო კითხვა, წერა, ანგარიში, სწორად ჯდომა, კალმის დაჭრა და ათასი სხვა ნიუანსი – ათჯერ მეტი ძალისხმევა გჭირდება. მუდმივი კავშირისა და ემოციური ფონის შესანარჩუნებლად საუკეთესო გზა აღმოჩნდა ტექნოლოგიების გამოყენებით (მოსწავლეებს ამ მხრივ პრობლემა არ აქვთ) პრეზენტაციის ფორმა. სერიოზული პრობლემა იყო ამ პირობებში ან-

ბანის შესწავლის პროცესი, რაც ათასგარი იღუსტრაციების, კომიქსების, ანიმაციების კეთებით შევცელით; აუცილებელია სწავლის პროცესი სახალისო, ფერადოვანი და საინტერესო იყოს. ამაში ძალიან დამტებარა ინტერნეტში მოძიებეული სხვა-დასხვა მეთოდი, იუსუბტრენინგები. ბუნებრივია, დისტანციურად სწავლებისას, მცირდება წიგნით ურთიერთობაც, კითხვა კა, რაც მრავალჯერადია, მით უფრო ინაფება მოსწავლე ამიტომ ამ შესაძლებლობას ვერ მოაკლებ მას. სწორი და შედეგიანი აღმოჩნდა აქტივობა – წიგნი მოცემულ ტექსტს საპრეზენტაციო ფორმატში ვამზადებდი, დიდ ფორმატზე, ერთმანეთისგან დაშორებით ვწერდი ასოებს ან სიტყვებს, ათასგარი ფერებით გამოყენოვდი ერთმანეთისგან, რომ გამარტივებოდათ კითხვის პროცესი. კარგი შედეგიც მივიღე, დღეს უკვე დამოუკიდებლად, მშობლების გარეშეც მერთვებიან ჩემი პირველკლასელები და ამოუკიდებლადაც კითხულობენ.

დისტანციურად წერის სწავლება უფრო მტკიცნეული აღ-
მოჩნდა. ამ პროცესში, დასაწყისში მაინც, ნაკლებეფექტური
იყო მშობლების თანადგომა. ჩვენგან, პედაგოგებისგან განს-
ხვავებით, ბავშვის ყველა შეცდომაზე, ისინი მტკიცნეულად
რეაგირებდნენ, ხშირ შემთხვევაში, ტუქსავდნენ კიდეც თუნ-
დაც უმნიშვნელო შეცდომის გამო. ჩვენ კი, პირიქით, შეცდო-
მაზე კი არ ვაკეთებთ აქცენტს, არამედ კარგ დაწერილზე ვა-
მახვილებთ ყურადღებას და ვაქებთ ყოველი ლამაზად მოხა-
ზული ასოს გამო, ნავახალისიებთ ხოლმე სიტყვებით – „ყო-
ჩად, მოდი, ესეც სცადე, კარგია“... ბავშვისთვის ეს ძალიან
მნიშვნელოვანია.

რისგან ინტერვიუ... აუცილებელია, ბავშვმა მხოლოდ კი არ ის-ნავლოს ანგანის წერა, არამედ შეიყვაროს და მოსწონდეს კი-დევ ის. შიგადაშიგ ვცდილობ, მათვის გასაგები ინცორმა-ციაც კი მივაწოდო, მაგალითად ის, რომ მსოფლიოს 14 დამ-წერლობას შორის ქართული ანგანი ერთ-ერთი უძველესია.

ამ დროისთვის მხოლოდ 4 ასო-ბეჭრაძა დაგრჩია შესასავალი, ჩემი მოსნავლები უკვე ახერხებენ 4-5-სიტყვიანი წინადაღების დაწერას, მაგრამ ეს არაა საკარისი წერითი კულტურის ჩამოყალიბებისათვის, რადგან მათ არ შეუძლიათ ასო-ბეჭრების ბადეში ჩასმა, სტანდარტი კი მოითხოვს წერის, კოთხვისა და ზეპირი მეტყველების თანაბარ განვითარებას პირველ კლასში. ეს არაა მარტივად დასაძლევი, მაგრამ ახლა, როცა ბავშვებს უკვე აქვთ მითორული უნარები, ცნობენ ყველა ასო-ბერას, ხატავენ, ძერნავენ და ა.შ., მთელი აქცენტი გადავა ბადეში წერაზე – ეს აუცილებელია კალიგრაფიის, წერის კულტურის ჩამოყალიბებისთვის. მერე ამას მოჰყება პირველკლასელთა შეფასება, რაც ასევე დამატებითა სირთულეა პედაგოგისთვის. სკოლაში ასეთი წესი გვაქვს – ყოველი თვის ბოლოს ვნერთ განმავითარებულ კომენტარს თითოეული მოსნავლისთვის. პანდემიის პირობებში, ურთიერთობის დისტანციური ფორმა ვერ იძლევა სრულ სურათს თითოეულ ბავშვზე. შეფასებისთვის და უკუკავშირისთვის, ზოგადად, წინსვლა საკარისი არ არის. ამიტომ ვცდილობ, გაკეთეთოს შემდეგ ან რომელიმე სხვა დროს, ინდივიდუალურად გამოვკითხო ხოლმე რაღაცები, ცალკე დაგანერინო ან წავაკითხო, რომ მათი შეფასება და წინსვლის სტრატეგია უფრო ვალიდური იყოს; დავალების მიცემა, მისი შესრულება და მასნავლებლის მიერ შეფასება სასნავლო პროცესის ძალიან მნიშვნელოვანი ნაწილია. გარდა მისა, რომ ბავშვს პასუხისმგებლობის გრძნობა უფითარდება, იგი ელოდება მასწავლებლის აზრის გაგებას, შექებას, პირველ რიგში.

დაბოლოს, ის, რაც ყველაზე დიდი დანაკლისია პირველკლასელთათვის და, რაც, შეიძლება ითქვას, სკოლის უმთავრესი მისია — ვერტემდგარი სოციალიზაცია, რაც, ალბათ, თავის კვალს დაამჩნევს პატარების ფსიქიკას. სწორედ ამით არის განსაკუთრებულად მძიმე პანდემიური სასწავლო წელი. ეკრანი ვერასდროს შეცვლის პირად ურთიერთობას. გაკვეთილზე რომ ჩავიჩინებ და ყურში ჩავჩურჩულებ პატარას „ყოჩაღ, კარგად გამოგდის“, ვცდილობ, მაგრამ არა მგონია დისტანციურადაც იგივე ძალა და ემოციური მნიშვნელობა ჰქონდეს ამ სიტყვებს, რაც სკოლის მერხთან. კიდევ უფრო დიდი დანაკლისია სწავლების დისტანციური ფორმა სსსმ მოსწავლეებისთვის. თამამად ვიტყვი, რომ ასჯერ მეტი ძალისხმეა მტკრდება და დამტკრდება მომავალში იმ დანაკლისის შესავსებად, რაც პანდემიურმა პერიოდმა მოიტანა. ასეთი ბავშვების პედაგოგებმა აუცილებლად უნდა გაუზუზიაროთ ერთმანეთს ჩვენი გამოყდილება, რათა იმ გასაღებს მივაგოთ, რაც სირთულეების გადალახვაში დაგვეხმარება.

კანალის განათლება

მსოფლიოს საუკათასო მეცნიერთა შორის საქართველოს ხუთი მეცნიერი დასახალდა

სტენცორდის უნივერსიტეტმა მსოფლიოს საუკეთესო მეცნიერთა 2%-ის რანჟირებული სია გამოიკვეყნა, საქართველოდან ხუთი მეცნიერი დასახელდა, მათგან სამი იღიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორა:

ოცენითგან ისე — ადგილ იერ გამოყენოს დაცვის იუსტიციისათვის; რაინერ ვ. ბუსმანი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში ეთნოპოტანიკის კვლევითი ცენტრის თანადამცუქრებელი, გამომცემლობა Springer-ის კავკასიის ეთნოპოტანიკის სერიის დამფუძნებელი და გამომცემებელი. რაინერ ბუსმანი მსოფლიო რეიტინგში 518-ე ადგილზეა, სამკურნალო და ბიომოლექულური ქიმიის მიმართულებაში;

მერაბ სვანაძე, ილიაუნის მათემატიკის მიმართულების პროფესორი, მექანიკური ინჟინერიისა და ტრანსპორტის დარგში, მსოფლიოს მასშტაბით, 1631-ე ადგილს იკავებს.

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა, გიგა ზედა-ნიამ და რექტორის მოადგილემ, ნინო ღლბორჯგინიძემ ილიაუ-ნის პროფესორები, რომლებიც სტენფორდის უნივერსიტეტის მიერ გამოქვეყნებულ რეტინგში მსოფლიოს საუკეთესო მეც-

ნიერთა 2%-ში დასახულდნენ, ილიას მედლით დაჯილდოვებს. გიგა ზედანია: „ისეითად ყოფილა მეცნიერება ასეთი ცენტ-რალური, საზოგადოების ყურადღების ქვეშ. პანდემიის გამო, არა მხოლოდ მეცნიერულ კველვას ენიჭება ძალიან დიდი მნიშ-ვნელობა, არამედ მეცნიერების კომუნიკაციასა და პოპულარი-ზაციასაც. ამ ორი მიმართულებით ილიას უნივერსიტეტი დიდი ხანია, მუშაობს და დღევანდელი დაჯილდოვებაც ამის ერთი კარგი მაგალითია. დღეს დავაჯილდოვეთ სამი ჩვენთან აფილი-რებული მეცნიერი, პროფესიონი, მკვლევარი, რომლებიც მოხ-დნენ, სტენფორდის ერთ-ერთი კვლევითი ცენტრის მხედვით, ყველაზე ინოვაციურ მეცნიერებს შორის. საქართველოდან

რა კ შეეგება სტრუნფორდის რეიტინგის მეთოდოლოგიას, ექ-
სპერტთა მიერ მომზადებულ სიაში წარმოდგენილია 22 სამეც-
ნიერო დარღვა და 176 ქვედარგში მომუშავე 100 000-ზე მეტი
მეცნიერი, რომელთა კვლევებმა ხელი შეუწყო შესაბამისი
სფეროს წინსვლასა და სსვა მკვლევრების პროდუქტიულობის
განვითარება.

ამაღლებას.
სტენორდის რეიტინგი ეყრდნობა **Scopus**-ის მონაცემებს და აკადემიური საქმიანობის შეფასებისას ჰიტირების შემდეგ კრიტერიუმებს იყენებს: ჰიპერლინკების h-ინდექსი; თანავარიონობის **Schreiber hm**-ინდექსი; დამოუკიდებლად გამოკვეთებული ნაშრომების (პირივარების და ეტიტოვანის) ერთგან ინდექსი.

სამოყვარო გაკვეთი

II ვარიანტ

1. Определите валентность химических элементов в следующих соединениях: HBr, Ca₃P₂, MgCl₂;
2. Расставьте индексы в химических формулах следующих соединений: а) S.O; б) Fe..Cl; в) Cu..S;
3. Составьте химические формулы соединений с кислородом следующих элементов (символ кислорода в формулах ставится на второе место): а) калия; б) кремния(IV);
4. Составьте химические формулы соединений с хлором (I) следующих элементов (символ хлора в данных формулах ставится на второе место): а) алюминия; б) кальция.

III ვარიანტ

1. Определите валентность химических элементов в следующих соединениях: NO, Na₂S, CaCl₂;
2. Расставьте индексы в химических формулах следующих соединений: а) Ag..S.; б) Al..S.; в) Si..H.
3. Составьте химические формулы соединений с кислородом следующих элементов (символ кислорода в формулах ставится на второе место): а) хлора (VII); б) бария;
4. Составьте химические формулы соединений с серой (II) следующих элементов (символ серы в данных формулах ставится на второе место): а) железа (III); б) меди (II).

IV ვარიანტ

1. Определите валентность химических элементов в следующих соединениях: NaI, SiCl₄, MgS;
2. Расставьте индексы в химических формулах следующих соединений: а) N..O; б) Ba..Cl; в) Si..O.
3. Составьте химические формулы соединений с кислородом следующих элементов (символ кислорода в формулах ставится на второе место): а) серы (VI); б) углерода (II);
4. Составьте химические формулы соединений с бромом (I) следующих элементов (символ брома в данных формулах ставится на второе место): а) серебра (I); б) алюминия.

Критерии определяющего оценивания

Неудовлетворительно (3-4 баллов)	Удовлетворительно (5-6 баллов)	Хорошо (7-8 баллов)	Очень хорошо (9-10 баллов)
Ученик не проявляет знания и выполняет 1-2 задания.	Ученик проявляет знания на низком уровне и выполняет 3-4 задания, затрудняется выполнять остальные задания.	Ученик проявляет знания материала на среднем уровне и выполняет больше половины задания.	Ученик проявляет знания на высоком уровне и может не выполнить 1-2 задания.

(Приложение №7)

Рефлексия	Учащиеся письменно отвечают на вопросы
Что нового вы узнали сегодня?	
Можно ли считать, что цели нашего урока достигнуты?	
Оцените свою деятельность на уроке, дайте оценку полученным знаниям?	
Я понял, что	
Я научился	
Мне необходимо	

РЕФЛЕКСИЯ УРОКА ХИМИИ –
СОСТАВЛЕНИЕ ХИМИЧЕСКИХ ФОРМУЛ СОЕДИНЕНИЙ
ПО ВАЛЕНТНОСТИ ЭЛЕМЕНТА

Исходя из стандарта Национального учебного плана:

Хим.IX.5. Учащийся может дать сравнительную характеристику элементов, атомов и молекул.**Хим.IX.7.** Учащийся умеет в зависимости от валентности составлять простейшие формулы и применять закон сохранения массы веществ.საქართველოს
აფხაზეთის საჯარო
სკოლების დაწყრელებელი

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის მინისტრი ეკა ხოფერია, თბილისის საქართველოს თავმჯდომარებელი, გიორგი ტყემალაძემ, განათლებისა და კულტურის კომისიის თავმჯდომარებელი, თინათინ ნიბლოშვილის, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს დეოკუბაციის, სერთაშორის კავშირების, განათლებისა და კულტურის თავმჯდომარებელი, ნუჯბარ მგალობლიშვილმა და კულტურის, სპორტის და ახალგაზრდულ საქმეთა სააგენტოს დირექტორმა, ლიკა კვარაცხელიამ.

მინისტრი, Covid-19-ის გავრცელების პრევენციის მიზნით, სკოლებში არსებული საგანმანათლებლო გარემოს უსაფრთხოებისა და ხარისხის განათლების მიღებით განვითარებულ სამზადის გაეცნო. მისი თქმით, როივე სკოლა აღჭურვილია ვირუსის პრევენციისთვის აუცილებელი რესურსით და ზედმინერვით იცავს სანიტარიულ-ჰიგიენურ ნორმებსა და შესაბამის რეკომენდაციებს.

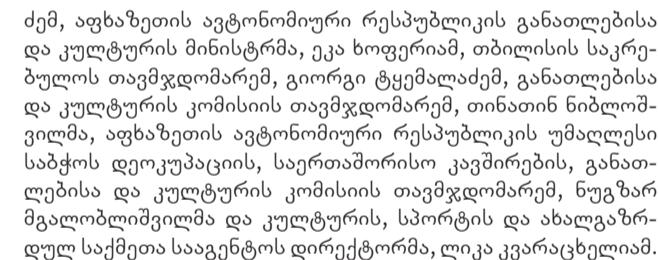
ეკა ხოფერის სკოლების ინფრასტრუქტურითაც დაინტერესდა. კმაყოფილება გამოიტანა №2 საჯარო სკოლის მოწერიებული ინფრასტრუქტურის გამო და აღნიშნა, რომ „სამინისტრო სკოლას შესასვლელის მოპირკეთებასა და ბაღის მოწყობაში დაგეხმარება. ხოლო რაც შეეხება №3 საჯარო სკოლას, აქ სამინისტროს მეტი ძალისმეტვა მართებს: საჭიროა მეორე გასასვლელის გატარი (უსაფრთხოების ნორმების დაცვის მიზნით), გამოსაცვლელია იატაკი და გასარემონტებელია სააქტო დარბაზი.

ფინანსურის აფხაზეთის 2021

თბილისის საქართველოს საგამოფენო დაბაზში, რუსეთის მიერ საქართველოს ოკუპირებულის 100 წლისთვისადმი მიძღვნილი კვირეულის ფარგლებში, მოენც გამოფენა „ფერწერა აფხაზეთიდან“, სადაც აფხაზეთიდან დევნილი ბავშვების 30-მდე ფერწერული ნამუშევარი იყო წარმოდგენილი.

გამოფენა, ნიჭირი ახალგაზრდების ხელშეწყობის მიზნით, თბილისის საკურებულოს განათლებისა და კულტურის კომისიისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს კულტურის, სპორტის და ახალგაზრდულ საქმეთა სააგენტოს ინიციატივით შედგა.

ექსპოზიცია დაათვალიერეს: აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარებელი, რუსაბან აბაში-

კურსები ამჟამინდებოდენ

COVID-19 და ცვლილებები მსოფლიო საბანანათლებრივ სისტემაში

COVID-19-ის გედეგად სკოლები მთელ მსოფლიოში დახურულია. 1.2 მილიარდი ტავზი საკლასო ოთახის გარეთაა დარჩენილი. ამის გედეგად განათლების სისტემა პირეულად შეიცვალა, თვალსაჩინოდ გაიზარდა ელექტრონული სწავლება – ტავზები სწავლობინების სკოლის გარეთ, ციფრულ კლასებისგან. კვლევების მიხედვით, ონლაინ სწავლებისას, ინცირმაციის დაგახსოვრებას ნაკლები დრო სჭირდება, რაც ნიშნავს, რომ კორონავირუსით გამოცვეული ცვლილებები სწავლების პროცესი, აგ მხრივ, შეიძლება, შენარჩუნებულ იქნეს. მიუხედავად იმისა, რომ სხვადასხვა ძველები ინცირმის გავრცელების სხვადასხვა მაჩვენებელია, დღესდღეობით, მსოფლიოს 186 ქვეყანაში, 1.2 მილიარდზე მეტი ტავზი სკოლის

როგორ პასუხობს საგანმანათლებლო
სექტორი COVID-19-ის გამოწვევას

მნიშვნელოვანი მოთხოვნის საპასუხოდ ონლაინ სწავლების გეგმის შესრულების მიზანი კრონგრამა სთავაზობს მომხმარებელს უფასო წევდომას მათ მომსახურებაზე და რეკომენდაციას უწევს ისეთ პლატფორმას, როგორიცაა BYJU's – ბენგალურუში (ინდოეთი) დაფუძნებული საგანმანათლებლო ტექნოლოგიისა და ონლაინ სწავლების ფირმა, რომელიც 2011 წელს დაარსდა და, დღესდღეობით, ამ სფეროში მსოფლიოს ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი კომპანიაა. მას მერე, რაც კომპანიამ უფასო გაკვეთილები შემოილო, Think and Learn აპლიკაციით, ახალი სტუდენტების რაოდენობა 200%-ით გაზიარდა.

ჩინური ტექნიკულოგიური კომპანიის – ტენსენტის საკულასო ოთახი აქტიურად გამოიყენება მას შემდეგ, რაც ჩინეთის მთავრობამ სტუდენტებს მოსთხოვა, ონლაინ პლატფორმებზე განავრძონ სწავლა. ეს უდიდესი „ონლაინ მოძრაობაა“ განათლების ისტორიაში – იუკანში 730.000 სტუდენტი ტენსენტის K-12 ონლაინ სკოლაში ესწრება გაკვეთილებს.

სხვა კომპანიები ერთი ფანჯრით უზრუნველყოფენ მას-ნავლებლებსა და მოსწავლეებს. მაგალითად, სინგაპურში და-ფუძნდებული პაკეტი Lark მასწავლებლებსა და მოსწავლეებს ულიმიტო დროს სთავაზობს ვიდეოკონფერენციებისთვის, ასევე, ავტომატურ თარგმანს, ერთობლივი რედაქტირების შესაძლებლობას, საზრიანი კალენდრის დახმარებით განრი-გის შედგენას და სხვა ფუნქციებს.

Alibabat-მ, დისტანციური სწავლების გასაუმჯობესებლად, გააფართოვა თავისი შესაძლებლობები.

ზოგიერთმა სკოლამ ტექნოლოგიურ კომპანიებთან დაიწყო თანამშრომლობა. მაგალითად, ლოს ანჯელესის სკოლების გაერთიანებასა და P-ს შეთანხმებით, ადგილობრივ ტელეკარხებზე დაიწყო საგანმანათლებლო გადაცემები, რომლებიც ფოკუსირდებოდა სხვადასხვა ასაკზე. BBC დიდ ყურადღებას უთმობს ვირტუალურ სწავლებას; ეს პროგრამები მოთელ გაერთიანებულ სამეცნიო ხელმისაწვდომი და პოპულარული ადამიანებიც ჩაბმული არიან ბავშვებისთვის განკუთხილ სასწავლო გადაცემებში – ცნობილი ბურებისმეტყველი, სერ დევიდ ატენბორი გეოგრაფიას ასწავლის და ოკეანებზე უამბობს მათ, მანჩესტერ-სითოს არგენტინელი ფეხბურთელი სერჩიო აგუერო ელემენტარული ფრაზების წარმოთქმას და თვლას ასწავლის პატარებს ესაბაზურად, პოპულარული მომღერლები ლიამ ჰეინი და მეიბლი მუსიკასა და წერა-კითხვას ასწავლიან, ფიზიკოსი ბრაიან კოქსი, პროფესორი და პოპულარული სამეცნიერო გადაცემის წამყვანი, ბავშვებს მზის სისტემასა და გრაიტაციაზე ესაუბრება ბავშვებს.

რას ნიშნავს ეს ცვლილებები სამოქავლოდ

ზოგი ფიქრობს, რომ დაუგეგმავი და სწრაფი გადასვლა ონლაინ სწავლებაზე, ყოველგვარი წვრთნის, ტექნიკოლოგიური სიმძინის და მომზადების გარეშე, კარგი გამოცდილება ვერ იქნება მომხმარებლისთვის, ზოგს კი სჯერა, რომ ახალი, პიპრიდული მოდელი მნიშვნელოვან სარგებლობას მოიტანს; განათლებაში საინფორმაციო ტექნიკოლოგიის ინტეგრაცია უფრო სწრაფი ტემპით განვითარდება და ონლაინ სწავლება სასკოლო განათლების ერთ-ერთ კომპონენტად იქცევა.

COVID-19-ის გამოჩენამდეც შეინიშვნებოდა განათლებაში ტექნიკური გიგანტის მაღალი ჩართულობა და მათი ფუნქციის ზრდა, იქნაბოდა ეს ენერგიის აპლიკაციები, ვირტუალური სწავლებები, ვიდეოკონფერენციები თუ ონლაინ სასწავლო პროგრამები, რომელთა გამოყენება კიდევ უფრო გაიზარდა COVID-19-ის პირობებში.

ზე, ერთმანეთს კუზიარებთ დოკუმენტებს. ჩემს სტუდენტებს ასე უფრო გადვილებათ, ისინი Lark-ის აქტივური მომსმარებლები არიან. მათ სისტემას კორონავირუსის შემდეგაც აქტიურად გამოვიყენებთ. მჯერა, რომ ტრადიციული სწავლებისა და ელექტრონული სწავლების შერწყმა ძალზე ეფექტური იქნება”.

ონლაინ სრულყობის გამოცვები

აუცილებელია ამ სფეროში არსებული გამოწვევების დაძლევა. სტუდენტებს კველგან ერთნაირად არ მიუწვდებათ ხელი ინტერნეტსა თუ ტექნილოგიებზე; ეს ხარვეზი შეინიშნება როგორც სხვადასხვა ქვეყანები, ასევე ერთი და იმავე ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონშიც. მაგალითად, შევიცარიაში, ნორვეგიაშა და ასევე ტრიაში მოსწავლეების 95%-ს საკუთარი კომპიუტერი აქვთ. სასკოლო და აკადემიური გარემოების შესასრულობლათ, ინორნიშია.

კობრივი ჯგუფების მიხედვით. ბავშვების უმეტესობას, განსაკუთრებით ადრეულ ასაკში, დადგენილი გრაფიკი და გარეული გარემო სტირდებათ, რადგან მათ ადვილად ეფანტებათ ყურადღება. ონლაინ სწავლების უპირატესობების სრულად გამოსაყენებლად, საჭიროა, ბავშვების უზრუნველყოფა ამ კომპონენტებით. კვლევებით დადგენილია, რომ პატარები გაცილებით უკეთ ითვისებენ მსალას, როცა სწავლა სახალისოა, რასაც ხელს უწყობს თამაშების ჩართვა სასწავლო პროცესში. ამ მხრივ, ტექნიკოლოგიის ზართულ შესაძლებლობას იძლევა.

განათლების სისტემის შეცვლის აუცილებლობა

აშკარაა, რომ პანდემიამ მთლიანად მოშალა განათლების სისტემა, თუმცა, ბევრს მიაჩნია, რომ იგი ისედაც შესაცვლელი იყო. იქრუსალიმის ებრაული უნივერსიტეტის პროფესორი, მცენლევრი იუვალ ნოე ჰარარი, თავის წიგნში „21 გაეცე-თილი XXI საუკუნისთვის“, აღნიშნავს, თუ როგორ ეფუძნებიან სასწავლებლები ტრადიციული, აკადემიური უნარების განვითარებას და ყურადღების მიღმა რჩებათ ისეთი უნარები, როგორიცაა კრიტიკული აზროვნება და ადაპტორება, რაც უზრომნიშვნელოვანი იქნება მომავალში წარმატების მისაღწევად. შეიძლება თუ არა, რომ ონლაინ სწავლებაზე გადასვლა კატალიზატორი გახდეს განათლების უფრო ახალი, ეფექტური მეთოდს. შესაქმნელად? საგანმანათლებლო წრეებში ბევრი გეგმავს, რომ ელექტრონული სწავლება მეთოდიას განუყოფელ ნაწილად აქვთ.

ასევა თუ ისე, პანდემიის პიროვნებში ცხადი გახდა, რომ ელექტრონული სწავლების უსაზღვრო შესაძლებლობები დღემდე ნაკლებად იყო გამოყენებული და რომ ამგარი სწავლების ფართოდ დაწერებას დიდი სარგებლობის მოტანა შეუძლია.

მოამზადა ნინო ქავაიძე
მასალა მომზადებულია „World Economic Forum“-ში

2021 წლის ერთიანი ეკონომიკური გამოცდები და სტუდენტთა საგრანტო კონკურსი მაქსიმალური ქალები და საგამოცდო ღროვის ხანგრძლივობა

საგან/გამოცდა	მაქსიმალური ქალა	გამოცდის ხანგრძლივობა
ერთული ენა და ლიტერატურა	70	3 საათი და 45 წუთი
ზოგადი უნარები	80	3 სარგებლივი ნაცილი 1 საათი და 35 წუთი გათვალისწილებული ნაცილი 1 საათი და 35 წუთი
უცხოური ენები	80	2 საათი და 30 წუთი
ლიტერატურა	70	4 საათი
მათემატიკა	51	3 საათი
ისტორია	60	2 საათი და 40 წუთი
გეოგრაფია	60	2 საათი და 40 წუთი
გილობრივი	70	2 საათი და 30 წუთი
ენი	63	3 საათი
ფიზიკა	63	3 საათი
სტუდენტთა საგრანტო კონკურსი	42	2 საათი და 35 წუთი
საცვილი და გამოყენებითი ხელოვნება	70	3 საათი
სამოქალაქო განათლება	60	3 საათი და 10 წუთი
აზნაზური ენა	70	3 საათი და 45 წუთი
ოსური ენა	70	3 საათი და 45 წუთი

აგიტარის დაღგანილი მინიმალური კომპარაციის
ზღვარი გადალახულად ჩატვლება,
თუ ის უცხოური ენისა და მათემატიკის
გამოცდაში დააგროვებს ამ საგრანტოსათვის
განსაზღვრული მაქსიმალური ქალის 20%-ზე მეტს,
ზოგადი უნარების გამოცდაში – 30%-ზე მეტს, ხოლო
ყველა სევა საგრანტო – მაქსიმალური ქალის 25%-ზე მეტს.

ხელმოწერის თანხა გადმოიტანეთ რეკვიზიტებზე:
მიმღები – ჟას „აზნაზური განათლება“, ს/კ 202058735,
ა/ა GE93LB0113314052305000,
ს/ს „ლიტერატორი განათლება“, ს/კ LBRTGE22
გერმანის მსურველების დაგვიკავშირით:
555 411 668, 599 88 00 73, 032 295 80 23

სისხლი
1 მატერიალი
გასცევლებულის
გამოცდაშისთვის
ზასი – 17 ლარი

ინგლის ენის განათლების
I-IV კლასების მასშტაბებით
საგრანტო მასშტაბი
საგრანტო მასშტაბი
ზასი – 27 ლარი

ტესტები ესართულ
ლიტერატურაში
ეკონომიკი

ტესტი I
V-XVIII სს მცენლობა
ტესტი II
XIX საუკუნის მცენლობა
ტესტი III
XX საუკუნის მცენლობა
თითო ტომის ფასი – 13 ლარი

